

Tervetuloa Omaishoito koskettaa jokaista -podcastin pariin. Hienoa, että olet löytänyt tänne kuulolle. Tässä podcastissa keskustelemme omaishoitajia koskettavista asioista yhdessä päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Minä olen Terhi Hyvärinen viestinnän asiantuntija Omaishoitajaliitosta. Tänään jatkamme puolueiden haastatteluja. Olemme siis haastatelleet kahdeksan eduskuntapuolueen edustajat ja kysyneet heiltä, mitkä ovat puolueen tavoitteet omaishoidon kehittämiseksi ensi vaalikaudella. Tässä jaksossa kuulemme kahden puolueen, vasemmistoliiton ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen haastattelut. Olen saanut seurakseni Omaishoitajaliiton asiantuntija Matti Mäkelän, kiva kun olet taas kanssani kuuntelemassa puolueiden edustajien haastatteluja, tervetuloa Matti!

Kiitos!

Mennään heti kuuntelemaan vasemmistoliiton edustajan haastattelua.

Tervetuloa Omaishoito koskettaa jokaista -podcastiin vasemmistoliiton kansanedustaja **Merja Kyllönen**.

Kiitoksia, mukavaa olla täällä.

Miten omaishoito koskettaa sinua?

No omaishoito koskettaa ihan henkilökohtaisesti, että huolehdin omasta äidistäni ja äidin vanhapoika enosta ja sitten omien appivanhempien lääkehuollosta. Äidistä ja enosta vähän laajemmin, mutta sitten appivanhempien huolto on onneksi siirtynyt nyt vähän laajemmille hartioille, että ei ole kaikki allekirjoittaneen vastuulla. Mutta että sanotaan näin, että Alzheimerin tautia ja levynkappalemuotoa ja sitten monenlaisia kansansairauksia.

Että käytännönkokemusta on omaishoidosta?

Kyllä, omaishoitajana niinku sopimuksettomana tässä varmaan laajemmin ehkä siitä 2019 alkaen.

Miten vasemmistoliitto näkee omaishoidon merkityksen yhteiskunnassamme?

Se nähdään meillä kyllä äärimmäisen tärkeänä ihan niin kun osana koko hoidon toimintaketjua ja jos omaishoitajia ei olisi niin tietty pala niinku romahtaisi koko tästä järjestelmästä. Mut se että meillä ollaan huolestuneita myös siitä, että tätä ei tiedosteta eikä omaishoitoa nähdä oikein kun näissä vaaleissa ja juhlapuheissa vaan niin kuin merkityksellisenä, muutoin se jää niinku koko tän ison hoito- ja hoivakeskustelun taustalle.

Miten puolueenne muuttaisi työsopimuslakia työssäkäyviä omaishoitajia paremmin tukevaksi?

No ehdottomasti me lähdetään siitä, että kokonaan rakenteet pitäisi muokata vahvistamaan ensinnäkin omaishoitajien jaksamista ja selviytymistä taloudellisesti nykyistä paremmin ja omaishoitohan pitäisi pystyä yhdistämään palkkatyöhön nykyistä sujuvammin, koska nythän on omaisia jotka hoitaa myöskin nuorempia läheisiään. Ei voi aina ajatella että se on ikäännytynyt äiti tai isä vaan niinku siellä voi olla puolisoa, siellä voi olla lasta, se tilanne voi tulla vastaan milloin tahansa. Meidän ansiotyö ja sitten niinku tää lainsäädäntö, työsopimuslaki, niin ei huomioi tällaista juuri millään lailla ja ainoat muutokset on saatu niinku sieltä EU:n lainsäädännön kautta. Se on kyllä niin kun iso häpeä, että palkkio suhteessa sitten siihen tehtyyn työhön on erittäin pieni. Ja meidän sosiaaliturvajärjestelmä ei myöskään siinä rinnalla jouta, että meillä olisi tavallaan huolehdittu siitä että omaishoitaja ei myöskään päädy köyhyysloukkuun ja työpaikan menettäminen on myöskin riski sen omaishoidon kautta. Että omakohtaista kokemusta löytyy äidin osalta siinäkin asiassa aikanaan. Että on paljon korjattavaa meidän työsopimuslaissa.

Miten vasemmistoliitto kehittäisi omaishoidon tukea kokonaisuutena ensi vaalikaudella?

No ehdottomasti meillä pitäisi olla semmoinen lähtökohta että omaishoito tunnustetaan niinku vaativana ja sitovana hoitotyönä ja siitä maksetaan riittävä korvaus. Siitä rakennetaan subjektiivinen oikeus, jotta ei voida ikään kuin rahapuutteen perusteella sanoa alueella, että me ei makseta tai ettei voi olla sopimuksellinen omaishoitaja, koska meillä ei ole siihen varaa. Omaishoidon tuen tasoa pitäisi korottaa reilusti, koska se työ mitä omaishoitaja tekee niin se moninkertaisesti niin kun korvaa sen palkkion, mutta sitä ei tunnusteta eikä tunnusteta. Mä oon monta kertaa sanonutkin sitä, että se arvo pitäisi laskea, vaikka se tuntuu ihan karmasevalta, mut valtiovarainministeriö ei usko mitään muuta kuin niitä taloudentunnuslukuja ja mä väitän että omaishoitajat säästää tässä maassa miljardeja.

Vasemmistoliitto linjaa eduskuntavaaliohjelmassaan ajavansa 20 prosentin tasokorotusta omaishoitajien palkkioon.

Kyllä.

Miksi tämä on puolueelle tärkeää?

No nimenomaan just sen takia, että kun meillä on se yli 300 000 sopimuksetonta omaishoitajaa. Se kertoo karua kieltään siitä, että ihmiset ei ole päässyt edes niinku sille omaishoitajan statukselle. Plus sitten se, että ne jotka on päässyt nyt kun hyvinvointialueet on aloittanut niin valtava niinku viestitulva siitä, kuinka ne palkkiot lasketaan sinne alimmalle tasolle, sen ikään kuin heikoimman mukaan eikä lähtökohta olekaan sitten, että katsotaan se vahvin alue ja sen mukaan sitten maksettaisiin ne palkkiot. Niin me on niinku ajateltu, että se on niinku kohtuus, että valtion pitäisi niinku kunnolla satsata sinne, koska jos me halutaan selvitä tästä myöskin nyt niinku suurten ikäluokkien ikääntymisestä, niin jos omaishoitoa ei laiteta kuntoon ja korjata niin ei tiedetä kyllä millä rakenteilla muutoin pystyttäisiin huolehtimaan siitä että ei synny niinku sellaista hoivattomuuden tilaa, mikä on ihan aito riski tulevaisuudessa.

Kiitoksia vastauksistanne Merja Kyllönen. Nyt sinulla on mahdollisuus lähettää lyhyt tervehdys omaishoitajille.

Kiitoksia siitä arvokkaasta ja usein näkymättömästä työstä mitä teette. Se on väsymätöntä rakkauden työtä niiden läheisten hyväksi, jota yhteiskunta ei tunnusta ja sen tunnustamisen aika on viimeistään nyt. Kukaan ei voi piiloutua enää sote-uudistuksen taakse. Se tehtiin ja nyt on omaishoitajien aika.

Kiitoksia, mukavaa vaalikevättä.

Kiitos samoin kaikille!

Kuulimme äsken kansanedustaja Merja Kyllösen haastattelun. Merja nosti esiin sen, että omaishoidon tuen tulisi olla subjektiivinen oikeus. Mitä tämä tarkoittaa?

Subjektiivinen oikeus tarkoittaa siis sitä, että kun laissa määritellyt perusteet tuen saamiselle täyttyvät niin silloin on tukea hakevalla henkilöllä lakisääteinen oikeus saada tämmöinen kyseinen tuki. Ja omaishoidon tuen kehittämisessä tämä on aika olennainen kysymys, eli se että säilyykö omaishoidon tuen myöntäminen nykyisen kaltaisena harkinnanvaraisena tukena vai tuleeko siitä tällainen subjektiivinen oikeus. Ja jos tuki säilyy harkinnanvaraisena niin tuen piiriin pääseminen säilyy siltä osin hieman hankalana. Emme aina tiedä minkä verran omaishoidon tukeen varataan määrärahoja ja säilyisi myös tämmöinen nykyisen kaltainen epätasa-arvo esimerkiksi hyvinvointialueiden kesken ja jäisi edelleen myös omaishoitajalle pelko siitä, että yhtäkkiä saatetaan tukea vähentää tai jopa kokonaan lopettaa määrärahasyistä. Ja sitten taas jos omaishoidon tukeen tulisi tuen saamisen kriteerien täytyessä tää subjektiivinen oikeus, niin se toisi kyllä tietty paremman oikeusturvan omaishoitajalle, mutta tämä vaatisi tietty sitten sen että lainsäädännöllä ensin vahvistettaisiin valtakunnalliset kriteerit tuen myöntämiseen.

Merja mainitsi, että jos työssäkäyvä ryhtyy omaishoitajaksi hänellä on riski menettää työpaikkansa. Mitä lainsäätäjät voi tehdä, että omaishoitaja voisi yhteensovittaa ansiotyön ja omaishoidon ilman pelkoa siitä, että menettää työpaikkansa?

Joo tämä on iso asia jotenkin monelle juuri nyttenkin ja työssäkäyvien omaishoitajien arjesta kuulee paljon sitä ihmettelyä että kun oletetaan että tällainen apua tarvitsevan läheisen hoito niin onnistuu ihan tosta vaan niinku työn ohessa ilman mitään erityisjärjestelyitä. No tähän tarvitaan juuri sitä poikkihallinnollista omaishoidon ohjelmaa, jota olemme liitonakin peräänkuuluttaneet ja siinä pitäisi sitten kokonaisuutena linjata mitä lainsäädännössä tulee tehdä tai mitä palvelujärjestelmän täytyy tehdä ja mitä siellä työyhteisössä pitäisi sitten niin kun tapahtua. Mehän liittona ehdotamme että tää työsopimuslain omaishoitovapaan muuttamista ja sen lisäksi sitten myöskin lakiin esimerkiksi omaishoidon tuesta niin uutta kohtaa eli sinne kirjattaisiin tällainen Omaishoitajan työssäkäyntiä tukevat palvelut -kohta ja sen tarkoitus olisi nimenomaan enempi velvoittaa selkeämmin räätälöimään tätä tarvittavaa tukea, jotta läheistään hoitava voi samalla käydä töissä. Muitakin kohtia meillä on siellä, me ollaan liittona toimitettu puolueille näitä tarvittavia lainsäädäntömuutosehdotuksia. Toivottavasti niistä löytyy sitten aineksia tältä osin parempaan huomiseen myös työssäkäyville omaishoitajille ja myöskin työttömyystilanteessa oleville omaishoitajille.

Kiitos. Seuraavaksi lähdemme kuuntelemaan mitä Suomen ruotsalainen kansanpuolue on mieltä omaishoidon kehittämisestä.

Tervetuloa omaishoito koskettaa jokaista podcastiin Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen kansanedustaja **Eva Biaudet**.

Kiitoksia oikein paljon, hienoa että sain tulla tänne.

Miten omaishoito on koskettanut sinua?

Mun mielestä tää teidän podcastin nimi on todellakin totta. Että kyllä se varmasti koskettaa ihan jokaista suomalaista jossain vaiheessa elämää ainakin ja kun rupeaa vähän miettimään niin se koskettaa enemmän kuin mitä ehkä on ajatellut koska meillä on varmaan välillä kapea niinku näkemys siitä, että mitä se tarkoittaa. Mutta ehkä itseni kohdalla niin ennen kaikkea mun vanhan äidin, joka just täyttää nyt lauantaina yhdeksänkymmentäneljä vuotta niin mun isä hoiti häntä ja joka on tänään vakavasti muistisairas ja tänään on hoivakodissa ympärivuorokautisessa hoitokodissa eikä enää pärjäisi mielestäni edes omaishoitajan kanssa, mutta että monta vuotta minun isä joka oli huomattavasti vanhempi kuitenkin kun hän, hoiti häntä (äitiä) kotona ja me yritettiin kyllä itsekin jonkin aikaa hoitaa äitiä mutta pakko sanoa, että mun voimat loppu 2 viikon kuluttua. Että kyllä niinku on vaikea kuvitella sitä mitä tällainen kokopäiväinen ja ympärivuorokautinen hoito on. Sitä ehkä vähän muistaa siitä kun itsellä oli vauvoja, että miten tää niinku koko se tilanne että sä et ole koskaan vapaana nii miten se on itsessään jo sitten rasittava sitten siihen tulee muistisairas mikä ei ole helppo sairaus kun se on psyykkisestikin aika rasittavaa myös omaisille.

Miten RKP näkee omaishoidon merkityksen yhteiskunnassamme kokonaisuutena?

RKP:ssä me tunnustetaan sen merkitys todella suureksi ja me haluaisimme että kaikilla olisi mahdollisuus siihen tukeen joka lainsäädäntö periaatteessa on mahdollistanut. Joka jollain jostain syystä nyt ei ehkä sovi niin, että aika pieni osa jos muistan, niin arvioidaan että on yli 350 000 omaishoitajaa niin kun todellisuudessa ja hyvin pieni osa ehkä vain jotain 50 000 on se tuen piirissä niin siinä on joku sellainen ongelma ja este joka tekee sen, että heille se ei sovi. Ja ajatellaan niin kun päättäjänä ja puolueena niin mehän ajatellaan yleensä myös kokonaisia järjestelmiä ja tulevaisuuteen mietitään esimerkiksi kustannuksia. Niitä ei saisi ehkä aina niin kun ajatella tällaisessa yksittäisissä tapauksissa, mutta kaikkein eniten vaikuttaa niin kun terveydenhuollon kustannuksiin se että ihminen tulee sairaaksi ja pyritään

pitämään huolta ihmisistä, ihmisten terveys ja mielenterveyden jaksamisesta ja kun ajattelin näitä omaishoitajia ehkä sitä hoidettavaa niin sillä on ihan keskeinen merkitys myös yhteiskunnalle jos me yritetään pitää esimerkiksi terveydenhuoltokustannuksia jollain tavalla hallinnassa. Ja ehkä kuitenkin on niin, että ei ole realistista ajatella että omaishoidon niinku piiristä siirtyisi kaikkiin kuitenkin terveydenhuollon tai jonkin hoivan tällaisen jo palveluasumisen tai sitten ympärivuorokautisen asumisen piiriin vaan varmasti useimmat kuitenkin haluavat hoivata omaisiaan niin pitkään kun jaksaa ja mahdollista. Meidän pitää hoivata niitä hoivaajia nyt vähän paremmin ja se on tietenkin inhimillisesti erittäin tärkeä, mutta se on myös että jos katsoo niinku noin yhteiskuntaa niin järkevää ja sen takia me ollaan todella mielellään luettu teidän järjestön suosituksia ja pohdittu sitä että olisi tosi tärkeitä tehdä tällainen omaishoito-ohjelma, kehitysohjelma, joka olisi kokonaisvaltainen koska se koskettaa niin monia eri lainsäädännön osia ja ehkä itse ajattelen, että yksi sellainen osa joka on erityisen ehkä haasteena on se, että miten työ ja hoitovastuu voidaan sit kun kysymys on muusta kun se lapsi tai pieni lapsi voi olla tietenkin vähän isompi lapsi joka tarvitsee sitä miten se sillan järjestää niin että voi jaksaa ja pysyä saa pysyä työelämässä. Ajattelen niinku feministinaisena ja että se on erityisen tärkeitä tietenkin koska niin paljon tästä koko vastuusta on naisten harteilla ja meillä on nyt suuri haaste jo nytkin, että miten jaetaan esimerkiksi pienten lasten hoitovastuuta ja ei tietenkään toivoisi että tästä tulisi niinku toinen seuraava tällainen jota naiset vain hoitaa ja sen takia se työn ja perheen ja omaishoidon niin kuin yhdistelmä sitä pitää kyllä miettiä paremmin, pitää olla esimerkiksi oikeus lyhyempiin vapaisiin.

Miten puolueenne muuttaisi työsopimuslakia työssäkäyviä omaishoitajia paremmin tukevaksi?

Ajattelen että olisi ehkä tärkeitä, että olisi mahdollista saada tietty määrä vapaita. En tiedä päästäänkö me niin pitkälle kuin Ruotsissa, siellä kai on ymmärtääkseni 100 päivää oikeutta saada vapaata vuodessa, mutta jos nykyisellään meillä on 5 päivää niin kyllä jo parilla kymmenellä pääsisi aika pitkälle. Ja voisi miettiä, että se olisi tällaista joustavaa, että voi olla että joillekin riittää tällaisia yksittäisiä päiviä, mutta että joillekin joilla olisi niinku tilapäisesti tarvetta vähän pidempiaikaisesti ja ajattelen, että se olisi kyllä yksi erittäin tärkeä keino.

Ja esimerkiksi saattohoitotilanteessa?

Nimenomaan. Ehkä se on sellainen, mitä ehkä kukaan ei edes ajattele, että ei ole mahdollista. Jotenkin sitä ajattelee luonnollisesti että tapahtuu tällaisia aivan poikkeuksellisia tilanteita elämässä kuten omaisen saattohoito tai tällaiset viimeiset päivät niin että silloin olisi vain inhimillistä että oma voisi olla mukana ja lähellä ja mielestäni tää on varmaan ehkä sellainen niinku ihan ensimmäinen mitä pitäisi ajatella.

Ja meillähän se on nyt korvauksetonta?

Kyllä, se on korvauksetonta ja varmaan on niin että pitää pohtia sitä, että miten ja millä tavoin voisi paremmin antaa tukea tai korvata myös tällaista poissaoloa tai hoivaa. Enkä ehkä itse eikä meillä ehkä puolueella ihan ole tästä nyt niinku viimeistä ratkaisua, koska tässä on kuitenkin tällainen tasapainoilun tarve ja me tiedetään esimerkiksi, että kotihoidon tuki tänään niin on myös naisille aikamoinen tällainen loukku.

Miten puolueellinen kehittäisi omaishoidon tukea kokonaisuutena ensi vaalikaudella?

No mä ajattelen, että meidän pitäisi saada aikaiseksi se ohjelma, ja että se pitäisi pohtia sitä kokonaisuutta. Ajattelen, että ehkä palvelut on ihan keskeisiä ja se että pystytään tarjoamaan juuri siellä omaishoitajalle sellaista tukea ja palvelua ja mahdollisuutta pitää vapaita ja saada niin kun hoidettavalle myös tällaista niin kun ruotsiksi se on intervallvård.

Intervallhoitoa.

Okei, hyvä. Vieraskieliset sanat on välillä hyviä. Niin että jaksamista tuetaan ja että sekä fyysistä että psyykkistä jaksamista tuetaan. Mun mielestä se on tosi keskeistä ja mä oon esimerkiksi itse tällä hetkellä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveys- ja pelastuslautakunnassa ja kannan suurta huolta siitä että tällaiset palvelut on ihan riittämättömät.

RKP linjaa eduskuntavaaliohjelmassaan, että omaishoitajilla on yhtäläinen oikeus korvaukseen ja lepoon. Mitä tällä tarkoitetaan?

No sillä tarkoitetaan juuri sitä, että tällä hetkellä niin harva pääsee tämän tuen ja näiden palvelujen piiriin ja että meidän pitäisi pyrkiä järjestämään ne tilanteet. Olkoon ne sitten byrokratian tai kuntarajojen tai jonkun muun syytä, minkä takia se ei hoidu tänään niin se on kyllä tärkeätä, että me pohditaan niitä sopimuksia tai mitä ne nyt on joita joutuu tekemään omaishoitajana, että mitkä on ne esteet siellä, jotka tekivät sen, että suurelle osalle nää ei ole sopivia tai onko vaan tiedon puutetta, en tiedä. Pitäisi olla ehkä enemmän niin kuin asiakaslähtöinen ja pohtia, että miten voisi olla mahdollisimman joustava. Järjestetään asiat siten kun laki ja säännöt on tarkoitettu, eikä niin että haetaan niinku niitä että voiko tässä nyt olla antamatta sitä tukea. En usko että kukaan tahallaan tekee, mutta mä ajattelen aina että meidän verovirasto on jotenkin käynyt läpi tällaisen niinku metamorfoosin, että tänään aika harva valittaa että sieltä ei saisi niinku hyvää palvelua ja apua ja tukea. Että sieltä olisi paljon opittavaa meidän muille aloille.

Kiitoksia vastauksista Eva Biaudet. Nyt sinulla on mahdollisuus lähettää lyhyt tervehdys omaishoitajille.

Mut tervehdys on ehkä se että antakaa palautetta, kirjoittakaa kuntapäätäjille ja muille että ihan käytännön tilanteista ja haasteista. On tosi hyvä ja hienoa saada niitä kokemuksia oikeasta elämästä, joilla sitten voi auttaa siinä päätöksenteossa. Että ei tarvitse olla niin kun varovainen. Luulen, että kaikki päättäjät ovat iloisia kun saadaan palautetta ja neuvoja.

Kiitoksia, mukavaa vaalikevättä.

Kiitoksia, myös teille.

Kansanedustaja Eva Biaudet mainitsi, että omaishoidon tuen palkkiot voitaisiin siirtää maksatettavaksi Kelalle. Onko tämä realistista toteuttaa ja mitä tämä käytännössä tarkoittaisi?

Käytännössä tarkoittaisi varmaan sitä, että valtio vastaisi sitten hoitopalkkioiden maksatuksesta myöskin rahoituksesta ja palvelut säilyisivät sitten taas siellä hyvinvointialueitten vastuulla. Tää Kelalle siirto niin se on kyllä ollut puheissa jotain parikymmentä vuotta. Jotkut muistaa tämmöisen kuin Satakomitean, se taisi olla siellä Vanhasen kakkoshallituksen aikana joskus 2007-2008, niin silloin tota tää tuen maksatuksen siirto oli ehkä lähimpänä toteutua, mutta silloin se ajatus kuivui ainakin osittain sen siitä syystä, että nää Kelan hoitotuet ja omaishoidon tuki olisi yhdistetty yhdeksi tueksi ja tämä ei olisi ollut omaishoitoperheen kannalta välttämättä hyvä asia, koska tää euromääräinen kokonaistuki olisi silloin todennäköisesti vähentynyt. Ehkä viime aikoina nyt sitten tää omaishoidontuen maksatuksen Kelalle siirto niin sitä on hidastanut tää sote-uudistus monine polkuineen ja varmaan sitten sekin, että perustoimeentulotuen siirtyminen Kelan maksettavaksi 2017 niin on työllistänyt Kelaa ennakoitua enemmän. Mutta jos maahan tulisi tämmöiset yhtenäiset kriteerit omaishoidon tuen myöntämiseen ja sitten tää suora tuen maksatus valtiolta kansalaisille, niin kyllähän silloin se Kela olisi varmaan se oikea paikka sitten tälle tuen maksatukselle. Ja Kelan ja nykyisten hyvinvointialueiden välinen yhteistyö olisi varmaan helpompaa järjestää kuin ennen sote-uudistusta, jolloin oli satoja kuntia vielä olemassa. Mutta tässä olisi tehtävä vaikutusarviointeja siitä, mikä olisi se paras ratkaisu tässä maksatusasiassa. Ja jännä nähdä myöskin sitten, että ottaako tuo sosiaaliturvakomitea tähän jotain kantaa tulevalle vaalikaudella.

Eva korostaa puheessaan myös palveluiden tärkeyttä ja puhui palveluiden saatavuudesta. Mitä mieltä olet palveluiden saatavuudesta Matti?

No jos ajatellaan, että mikä on nykyisin omaishoitoa tukevien palvelujen suurin puute, niin se on nimenomaan tää saatavuus. Esimerkiksi juuri tilapäishoitajärjestelyistä ihmisillä on kokemuksia, että ei oikein löydy välttämättä sopivia paikkoja tai vaikka löytyisikin ne saattaa olla niinku kaukana tai sitten maksaa liikaa tai ehkä ovat jonkun digi-muurin takana. Paljon erilaisia syitä. No nyt sitten, jos asioita halutaan saada paremmalle mallille niin palveluiden järjestäminen vaatii tietenkin rahaa ja ehkä henkilöstöresursseja niitä toki lainsäätäjät voi sitten turvata, mutta sekään ei oikeastaan vielä riitä, sillä ei ole olemassa oikein mitään tämmöistä korvamerkittyä rahaa omaishoitoon, mutta hyvinvointialueet määrittelevät itse mihin rahansa sitten kohdentavat. Mutta kansanedustajat etenkin voisivat antaa lainsäädännöllä jonkinlaisen sysäyksen vaikkapa omaishoitotakuulle, että kun omaishoitaja laittaa nimensä siihen sopimuspaperiin omaishoidon tuesta, niin olisi joku takuu siitä, että saa sitten ne tarvittavat ja tarkoituksenmukaiset palvelut.

Kiitos Matti, että olit kuuntelemassa haastatteluja kanssani.

Kiitos!

Ja kiitos myös teille kuuntelijoille, että olitte mukana tänäänkin Omaishoito koskettaa jokaista -podcastissa. Kuulemme jälleen kahden puolueen edustajien haastattelut ensi viikolla, vuorossa ovat SDP ja kokoomus. Pysyhän kuulolla! Hei hei!